Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
MACIEJ SZPUNAR
föredraget den 15 januari 2020 [1]

Mål C-753/18

Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim),
Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI)
mot
Fleetmanager Sweden AB,
Nordisk Biluthyrning AB

(begäran om förhandsavgörande från Högsta domstolen (Sverige))

”Begäran om förhandsavgörande – Immaterialrätt – Upphovsrätt och närstående rättigheter – Direktiv 2001/29/EG – Artikel 3.1 – Direktiv 2006/115/EG – Artikel 8.2 – Begreppet ’överföring till allmänheten’ – Bolag som hyr ut bilar som är standardutrustade med radiomottagare”

Inledning

1. Få frågor i unionsrätten har på så kort tid gett upphov till så många avgöranden från EU-domstolen som begreppet ”överföring till allmänheten inom upphovsrätten”. [2] Denna omfattande, men nödvändigtvis fragmenterade, rättspraxis har till och med kvalificerats som ”labyrint” och EU-domstolen själv som ”Theseus”. [3]

2. Även om förevarande mål inte lämpar sig för en fullständig systematisering av denna rättspraxis [4] ger den dock EU-domstolen möjlighet att uppställa några allmänna principer för att mer exakt avgränsa vad rätten till överföring till allmänheten omfattar och vad den inte omfattar. Förevarande mål avser närmare bestämt särskilt det centrala rekvisitet för en överföring till allmänheten, nämligen överföringen.

1 Originalspråk: franska.

2 Fler än tjugo domar och beslut avseende denna fråga har meddelats sedan domen av den 2 juni 2005, Mediakabel (C-89/04, EU:C:2005:348).

3 Clark, B., Dickenson, J., ”Theseus and the labyrinth? An overview of ’communication to the public’ under EU copyright law: after Reha Training and GS Media where are we now and where do we go from there?”, *European Intellectual Property Review*, nr 5/2017, s. 265. Författarna har tyvärr inte förklarat vem som i det här sammanhanget är Minotauros.

4 Enligt doktrinen kan detta för övrigt visa sig vara omöjligt (se Treppoz, E., ”De l’art jurisprudentiel au rang de feuilleton ou l’impossible systématisation du droit de communication au public”, *Revue trimestrielle de droit européen*, nr 4/2017, s. 864).

Tillämpliga bestämmelser

3. I artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället [5] föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.”

4. I artikel 8.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter [6] anges följande:

”Medlemsstaterna skall föreskriva rätt till en enda skälig ersättning från användaren när ett fonogram som har utgivits i kommersiellt syfte används i original eller kopia för trådlös utsändning eller eljest för återgivning för allmänheten. De skall säkerställa att denna ersättning fördelas mellan de berörda utövande konstnärerna och fonogramframställarna. Medlemsstaterna får fastställa villkoren för hur ersättningen skall fördelas mellan dem när det saknas avtal dem emellan.”

5. Artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och artikel 8.2 i direktiv 2006/115 har införlivats med svensk rätt genom 2 § tredje stycket punkt 1 respektive 47 § i upphovsrättslagen (1960:279).

Bakgrund, förfarandet och tolkningsfrågorna

6. Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (Stim) u.p.a. (nedan kallad Stim) och Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (nedan kallad SAMI) är svenska organisationer som kollektivt förvaltar upphovsrättigheter och närstående rättigheter.

7. Fleetmanager Sweden AB (nedan kallat Fleetmanager) och Nordisk Biluthyrning AB (nedan kallat Nordisk Biluthyrning) är två biluthyrningsföretag etablerade i Sverige. De hyr ut, direkt eller via mellanhänder, bilar utrustade med radiomottagare för perioder som inte överstiger 29 dagar, vilket anses utgöra korttidsuthyrning.

8. I den första av de båda tvister som har gett upphov till tolkningsfrågorna i förevarande mål, väckte Stim talan mot Fleetmanager och yrkade att bolaget till Stim skulle utge ett belopp på 369 450 svenska kronor (SEK) (cirka 34 500 euro), jämte ränta, på grund av att bolaget – utan tillstånd från Stim – hade bidragit till att tredje man gjorde musikaliska verk tillgängliga för allmänheten, i en upphovsrättslig betydelse, genom att till allmänheten tillhandahålla bilar, utrustade med radiomottagare, för korttidsuthyrning.

9. Tingsrätten (Sverige) konstaterade att uthyrning av bilar utrustade med radioapparater utgjorde överföring till allmänheten i den mening som avses i upphovsrättslagen (1960:279) och att det i princip fanns grund för ersättning. Tingsrätten konstaterade dock även att Fleetmanager inte hade medverkat till detta intrång i upphovsrätten, varför Stims talan ogillades. Domen fastställdes efter överklagande. Stim överklagade avgörandet till Högsta domstolen (Sverige).

5 EGT L 167, 2001, s. 10.

6 EUT L 376, 2006, s. 28.

10. I den andra tvisten väckte Nordisk Biluthyrning talan vid Patent- och marknadsdomstolen (Sverige) och yrkade att den skulle fastställa att Nordisk Biluthyrning inte var skyldigt att erlägga ersättning till SAMI för användning av ljudupptagningar mellan den 1 januari 2015 och den 31 december 2016, av det skälet att de bilar som hyrdes ut till enskilda och till företag var utrustade med radiomottagare och cd-spelare.

11. Patent- och marknadsdomstolen fann att upphovsrättslagen (1960:279) skulle tolkas i överensstämmelse med direktiv 2001/29 och att det relevanta förfogandet som anges i artikel 8.2 i direktiv 2006/115 enligt EU-domstolens praxis motsvarade ”överföring till allmänheten” i artikel 3.1 i direktiv 2001/29. Vidare fann Patent- och marknadsdomstolen att Nordisk Biluthyrning, genom att tillhandahålla radiomottagare i hyrbilarna, gjorde ljudupptagningar hörbara för hyrestagarna och att det därför var fråga om ”överföring”. Denna domstol ansåg dessutom att även de övriga kriterierna för ”överföring till allmänheten” var uppfyllda. På grundval av den bevisning som SAMI hade ingett, konstaterade Patent- och marknadsdomstolen att de elva bilar som tillhörde Nordisk Biluthyrning i genomsnitt hade hyrts ut 528 gånger per år. Patent- och marknadsdomstolen slog fast att Nordisk Biluthyrning skulle utge ersättning till SAMI och ogillade bolagets talan. Patent- och marknadsöverdomstolen (Sverige) upphävde dock domen efter överklagande. SAMI överklagade domen till Högsta domstolen.

12. Mot denna bakgrund beslutade Högsta domstolen att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Innebär uthyrning av bilar som är standardutrustade med radiomottagare att den som hyr ut bilarna är en användare som åstadkommer en överföring till allmänheten i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 respektive en återgivning för allmänheten i den mening som avses i artikel 8.2 i direktiv 2006/115?

2) Vilken betydelse, om någon, har omfattningen av biluthyrningsverksamheten och hyrestiden?”

13. Begäran om förhandsavgörande inkom till domstolens kansli den 30 november 2018. Skriftliga yttranden har inkommit från parterna i det nationella målet och från Europeiska kommissionen. Samma parter var närvarande vid förhandlingen den 6 november 2019.

Bedömning

Den första tolkningsfrågan

14. Den hänskjutande domstolen har ställt den första tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida uthyrning av bilar som är utrustade med radiomottagare utgör en överföring till allmänheten i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och en återgivning för allmänheten i den mening som avses i artikel 8.2 i direktiv 2006/115.

15. Det ska inledningsvis erinras om att enligt domstolens praxis ska uttrycken ”överföring till allmänheten” och ”återgivning för allmänheten”, som används vad gäller båda de ovanstående bestämmelserna, tolkas så, att de har samma innebörd.[7] Domstolens svar i förevarande mål har således samma innebörd i de båda ovannämnda direktiven, trots eventuella terminologiska skillnader mellan de olika språkversionerna, bland annat den svenska språkversionen.

7 Dom av den 31 maj 2016, Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, punkt 33).

16. Artikel 3.1 i direktiv 2001/29 ger upphovsmännen en rätt av förebyggande natur att tillåta eller förbjuda varje överföring till allmänheten av deras verk. Upphovsmännen kan således bland annat erhålla inkomst från utnyttjandet av deras verk i form av överföring till allmänheten.

17. Artikel 8.2 i direktiv 2006/115 ger inte någon motsvarande ensamrätt. Bestämmelsen garanterar däremot utövande konstnärer och fonogramframställare en skälig ersättning för det fall ett fonogram återges för allmänheten.

18. Varken direktiv 2001/29 eller direktiv 2006/115 ger någon lagstadgad definition av begreppet ”överföring till allmänheten”. Vissa närmare upplysningar om vilken innebörd begreppet ska ges följer av skäl 23 i direktiv 2001/29. Enligt det skälet avser begreppet all överföring till allmänheten som inte är närvarande på den plats varifrån överföringen sker. Rätten till överföring till allmänheten omfattar all sändning eller vidaresändning av ett verk på trådbunden eller trådlös väg, inklusive radio- och televisionssändningar. I skäl 27 i direktivet anges därutöver att enbart tillhandahållandet av de fysiska förutsättningarna för att möjliggöra eller genomföra en överföring inte i sig ska betraktas som överföring till allmänheten.

19. Det ska vidare erinras om att ur teknisk synvinkel kan en överföring till allmänheten ha två huvudsakliga former: Överföring i egentlig mening och tillgängliggörande för allmänheten. I det första fallet är det den användare som genomför överföringen som bestämmer över den tekniska formen och den tidpunkt då överföringen ska ske, medan eventuella mottagare kan, eller inte kan, ta emot överföringen. I det andra fallet tillgängliggörs ett verk för mottagarna på ett permanent sätt, och mottagarna kan själva välja att få tillgång till verken på en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer. Det andra fallet avser bland annat tjänster på begäran och internet. I förevarande mål, som avser verk som sänds ut i radio, är det fråga om det första fallet, det vill säga överföring i strikt mening.

20. Domstolen har i flera mål fått tillfälle att definiera gränserna för begreppet ”överföring till allmänheten”.

21. Domstolen har bland annat konstaterat att en överföring till allmänheten ska bestå av två kumulativa förutsättningar, nämligen överföring av ett skyddat alster och en allmänhet som överföringen är riktad till. [8]

22. För att besvara den första tolkningsfrågan i förevarande mål ska det undersökas om dessa två förutsättningar är uppfyllda vid uthyrning av en bilar utrustade med radiomottagare.

23. Det behöver inte påpekas, och det är för övrigt ostridigt mellan parterna, att det inte är biluthyrningsbolagen som utför radiosändningen; den utförs av radiosändningsföretagen. Det utesluter emellertid i princip inte att bolagens verksamhet, mot bakgrund av domstolens praxis, kan anses omfattas av ensamrätten till överföring till allmänheten i den mening som avses i artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och i artikel 8.2 i direktiv 2006/115.

24. När det gäller överföring har domstolen nämligen konstaterat att det föreligger överföring under ett stort antal omständigheter som går utöver ramarna för en enkel direkt överföring av ett verk, till exempel genom radio- och televisionssändning.

8 Se, senast, dom av den 7 augusti 2018, Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634, punkt 19 och där angiven rättspraxis).

25. Domstolen har således ansett att ett hotell som ger sina rumsgäster tillgång till skyddade alster genom att placera tv-apparater i rummen och med dessa apparater sprida alstren via en televisionssignal som mottas via centralantennen, utgör överföring till allmänheten. [9] Domstolen gjorde en åtskillnad mellan enbart ett tillhandahållande av fysiska förutsättningar, vilket inte utgör överföring till allmänheten, och spridningen av signalen med förevarande förutsättningar, vilket omfattas av begreppet. [10]

26. Det förhåller sig på samma sätt för ett hotell som i rummen tillhandahåller inte tv-apparater, utan utrustning för att lyssna på cd-skivor och själva skivorna i sig. [11] Genom att hotellet tillgängliggör för sina gäster såväl teknisk utrustning för att få tillgång till skyddade alster som dessa alster i sig i form av fonogram på cd-skivorna, genomför nämligen hotellet en överföring till allmänheten av de skyddade alstren. [12]

27. Det utgör även överföring till allmänheten att den som driver en pub som är öppen för allmänheten avsiktligt möjliggör för allmänheten att få tillgång till skyddade alster via tv-apparater i puben. [13]

28. Överföring till allmänheten kan också bestå i att spela in tv-sändningar och att tillgängliggöra kopior för allmänheten med hjälp av molntjänster som möjliggör fjärrstyrd videoinspelning på internet (*cloud computing*). [14]

29. Alltjämt inom området för internet ska inte endast publicering av ett verk på en webbplats anses utgöra överföring, [15] utan även tillhandahållandet av en klickbar länk till skyddade verk som finns på en annan webbplats. [16] För att anses som överföring krävs det vidare inte att länkarna finns på en webbplats. De kan nämligen även vara förregistrerade i programvaran för en multimediaspelare, det vill säga i en teknisk utrustning. Överföringen utgörs då av tillhandahållandet av multimediaspelarna. [17] På motsvarande sätt som i målet SGAE [18] är det dock inte själva tillhandahållandet av teknisk utrustning som ger upphov till överföringen, utan det faktum att länkar till tillgängliggjorda verk (utan tillstånd från rättsinnehavarna) på internet hade förinstallerats i utrustningen. [19]

30. Slutligen utgör tillhandahållande och administration av en plattform för fildelning online i ett *peer to peer*-nätverk, överföring till allmänheten. [20]

31. Domstolen har, vid sin bedömning av huruvida det föreligger en överföring till allmänheten, betonat den avgörande roll som användaren spelar när denne agerar medvetet för att ge allmänheten tillgång till ett skyddat verk. [21]

9 Dom av den 7 december 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 1 i domslutet).

10 Dom av den 7 december 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 46).

11 Dom av den 15 mars 2012, Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 3 i domslutet).

12 Dom av den 15 mars 2012, Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141, punkt 62).

13 Se, bland annat, dom av den 4 oktober 2011, Football Association Premier League m.fl. (C-403/08 och C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 7 i domslutet), och dom av den 31 maj 2016, Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, sista meningen i domslutet).

14 Dom av den 29 november 2017, VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913, punkterna 46–49).

15 Dom av den 7 augusti 2018, Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634, punkt 21).

16 Dom av den 13 februari 2014, Svensson m.fl. (C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 20). I domen betraktade visserligen inte domstolen tillhandahållandet av länkar till innehåll som var fritt tillgängligt på internet som överföring till allmänheten, men det berodde på att överföringen inte riktade sig till någon ny publik (se punkt 27 i domen).

17 Dom av den 26 april 2017, Stichting Brein (C-527/15, EU:C:2017:300, punkt 42).

18 Dom av den 7 december 2006 (C-306/05, EU:C:2006:764).

19 Se dom av den 26 april 2017, Stichting Brein (C-527/15, EU:C:2017:300, punkterna 39–41).

20 Dom av den 14 juni 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 39).

21 Se, senast, dom av den 26 april 2017, Stichting Brein (C-527/15, EU:C:2017:300, punkt 31).

32. Detta agerande från användarens sida kan inte begränsas till tillhandahållande av teknisk utrustning som gör det möjligt att åtnjuta skyddade alster, såsom radio- och tv-apparater, cd-spelare eller multimediaspelare. Ett sådant begränsat agerande ska nämligen jämföras med att enbart tillhandahålla teknisk utrustning som enligt tolkningsregeln i skäl 27 i direktiv 2001/29 inte utgör överföring till allmänheten.

33. För att utgöra en överföring till allmänheten ska användarens agerande nödvändigtvis avse de skyddade alstren i sig, det vill säga innehållet i överföringen.

34. Agerandet avseende innehållet i överföringen kan ha olika former. Det kan röra sig om överföring av signalen till tv-apparater i hotellrum, tillhandahållande av cd-skivor och cd-spelare, återgivning av tv-sändningar på offentliga platser, användning av internetlänkar till skyddade alster eller förinstallering av sådana länkar på en multimediaspelare, inspelning av radio- eller tv-sändningar, eller indexering av metadata avseende skyddade verk inom ett *peer to peer*-nätverk.

35. Ingen av dessa olika former av ageranden är ett krav (i sig) för att det ska kunna konstateras att det föreligger en överföring. De har emellertid alla en gemensam nämnare, nämligen det direkta sambandet mellan användarens agerande och de skyddade alster som således har överförts. Denna gemensamma nämnare är den centrala faktor utan vilken det inte kan röra sig om en överföring.

36. Jag delar således inte de argument som anförts av klagandena i det nationella målet att domstolen inte har fastställt ett sådant generellt krav för att slå fast att det föreligger en överföring till allmänheten. Om domstolen inte uttryckligen har gjort detta krav till en allmän princip, beror det på att kravet är inneboende i själva begreppet ”överföring till allmänheten”, eftersom överföringen nödvändigtvis måste ha ett innehåll som består av skyddade alster. Kravet på agerande avseende innehållet i överföringen är likväl, även om det inte anges uttryckligen, underförstått i domstolens alla avgöranden i vilka domstolen har konstaterat att det föreligger en överföring.

37. Detta är särskilt tydligt i de avgöranden i vilka domstolen skulle göra åtskillnad mellan överföring till allmänheten och ett enkelt tillhandahållande av teknisk utrustning. I dessa avgöranden har domstolen understrukit den omständighet som är avgörande för att det ska föreligga en överföring, nämligen det direkta agerandet avseende innehållet i överföringen, eftersom denna omständighet är klart åtskild från tillhandahållandet av utrustning. Det är således inte installeringen av tv-apparater i hotellrummen som utgör överföringen, utan spridningen av signalen.[22] På motsvarande sätt utgör inte tillhandahållandet av cd-spelare överföring om inte cd-skivor samtidigt tillhandahålls, eftersom båda omständigheterna krävs för att kunna åtnjuta de skyddade alstren.[23] Om det inte fanns några förinstallerade länkar som gjorde det möjligt att få tillträde till skyddade alster på internet, hade på samma sätt inte enbart tillhandahållandet av multimediaspelare medfört att domstolen fastställde att det förelåg en överföring.[24]

38. Enligt min mening är det ganska uppenbart att de företag som hyr ut bilar inte agerar direkt gällande de verk och fonogram som sänds via radio och som deras kunder eventuellt kan lyssna på via radiomottagare som de uthyrda bilarna är utrustade med. Dessa bolag tillhandahåller endast sina kunder bilar som biltillverkarna har utrustat med radiomottagare. Det är bolagens kunder som beslutar om de ska lyssna på radiosändningarna eller ej.

39. Radiomottagare i bilar är utformade så att de, utan någon ytterligare åtgärd, kan ta in markbundna sändningar som är tillgängliga i det område där de befinner sig. Den enda överföring till allmänheten som äger rum är således den som utförs av radioföretagen. I detta fall föreligger det däremot inte någon efterföljande överföring till allmänheten från bland annat de bolag som hyr ut bilarna. Stims och

22 Dom av den 7 december 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 46).

23 Dom av den 15 mars 2012, Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141, punkterna 62 och 67).

24 Dom av den 26 april 2017, Stichting Brein (C-527/15, EU:C:2017:300, punkterna 39–41).

SAMI:s kunder har genom att tillåta att deras skyddade alster, för vilka de är innehavare av upphovsrätten eller av närstående rättigheter, sänds via radio nödvändigtvis beaktat samtliga användare som har en radiomottagare och som befinner sig inom sändningsområdet, inklusive radiomottagare som är installerade i bilar, oavsett hur bilarna används.

40. Biluthyrningsbolagens roll består således endast i att tillhandahålla förutsättningar för att möjliggöra en överföring till allmänheten, vilket enligt skäl 27 i direktiv 2001/29 inte utgör en sådan överföring.[25] Stims och SAMI:s ståndpunkt, som framfördes i deras skriftliga yttranden, att detta skäl endast avser aktörer som är specialiserade inom tillverkning eller försäljning av utrustning för att genomföra överföring på distans, bygger på en felaktig tolkning av domstolens praxis, bland annat domen i målet SGAE[26]. Om domstolen vid flera tillfällen har konstaterat att överföring föreligger, är det nämligen inte på grundval av den berörda användarens egenskaper, utan på grund av det ytterligare agerandet från denna användares sida, vilket går utöver att enbart tillhandahålla utrustning, såsom att överföra en signal. I det mål som gav upphov till domen i målet Stichting Brein[27] var den berörda användaren faktiskt en ”aktör som var specialiserad på att tillhandahålla multimediaspelare”. Domstolen konstaterade likväl att det förelåg en överföring till följd av innehållet i multimediaspelarna.

41. Stim och SAMI kan inte heller vinna framgång med sitt argument att biluthyrningsbolagens ansvar borde följa av att de till sina kunder tillgängliggör utrymmen, som Stim och SAMI betraktar som ”allmänna”, nämligen de uthyrda bilarnas passagerarutrymmen, där det är möjligt att åtnjuta skyddade alster med radiomottagare som bilarna är utrustade med. Varken tillhandahållandet av radiomottagarna i sig eller ”tillhandahållandet” av ett utrymme där det är möjligt att använda dessa radiomottagare utgör överföring om inte användaren agerar avseende innehållet i överföringen, det vill säga de skyddade alstren.

42. Däremot delar jag Stims och SAMI:s ståndpunkt att det saknar relevans att det är biltillverkarna som har installerat radiomottagarna i bilarna. Enligt samma logik saknar det dock även relevans om uthyrningsbolagen inte vill – vilket Stim och SAMI har hävdat – eller inte kan – vilket bolagen har påstått – demontera radiomottagarna eller göra dem obrukbara. Dessa omständigheter rör nämligen inte överföringen till allmänheten av skyddade alster, utan enbart tillhandahållandet av teknisk utrustning och faller, som sådana, utanför upphovsrättens tillämpningsområde.

43. Det faktum att möjligheten att i uthyrda bilar lyssna på skyddade alster med de installerade radiomottagarna bidrar till att den verksamhet som biluthyrningsbolagen bedriver blir attraktiv och därmed lönsam saknar slutligen betydelse för frågan om det föreligger en överföring till allmänheten och om bolagen har ett ansvar i upphovsrättsligt hänseende.

44. Tillhandahållande av varje slag av teknisk utrustning som är avsedd att genomföra eller ta emot en överföring på distans sker normalt inom ramen för en lukrativ verksamhet. Lönsamheten av denna verksamhet bygger till stor del på att utrustningen används för att genomföra eller ta emot en överföring av alster som skyddas av upphovsrätt och närstående rättigheter – det är det huvudsakliga syftet med köpet av sådan utrustning. Tillhandahållare av sådan utrustning är dock inte skyldiga rättsinnehavarna någon ersättning.[28] Det är just för att förekomma den logik som kräver en sådan ersättning som de som undertecknade fördraget om upphovsrätt från Världsorganisationen för den

25 Kommissionen har bestritt detta konstaterande och påpekat att syftet med biluthyrningsbolagens verksamhet är att tillhandahålla bilar, inte de radiomottagare som är installerade i dem. Jag anser dock att det är möjligt att medge att det föreligger ett tillhandahållande av radiomottagare som är underordnat tillhandahållandet av bilarna. Under alla omständigheter, och här ansluter jag mig till kommissionens ståndpunkt, rör det sig inte om en överföring i förevarande fall.

26 Dom av den 7 december 2006 (C-306/05, EU:C:2006:764).

27 Dom av den 26 april 2017 (C-527/15, EU:C:2017:300).

28 Med undantag, i förekommande fall, för den kompensation för privatkopiering som föreskrivs i artikel 5.2 b i direktiv 2001/29.

intellektuella äganderätten (Wipo),[29] i den gemensamma förklaringen angående artikel 8 i fördraget och, i likhet därmed, unionslagstiftaren i skäl 27 i direktiv 2001/29, har angett att enbart tillhandahållandet av teknisk utrustning inte ska anses utgöra överföring till allmänheten. Det saknar betydelse att detta tillhandahållande sker i form av försäljning, långtids- eller korttidsuthyrning eller på något annat sätt.

45. När det gäller uthyrning av bilar utrustade med radiomottagare anser jag således inte att det föreligger någon överföring i den mening som avses i den praxis från domstolen som redovisas i förevarande förslag till avgörande. Det saknas således anledning att undersöka om den andra förutsättningen för en överföring till allmänheten är uppfylld, det vill säga den förutsättning som avser ”allmänheten”.

46. Jag föreslår således att den första tolkningsfrågan ska besvaras på följande sätt: Artikel 3.1 i direktiv 2001/29 och artikel 8.2 i direktiv 2006/115 ska tolkas så, att uthyrning av bilar utrustade med radiomottagare inte utgör en överföring till allmänheten i den mening som avses i dessa bestämmelser.

Den andra tolkningsfrågan

47. Den hänskjutande domstolen har ställt den andra tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida biluthyrningsverksamhetens omfattning och hyrestiden kan påverka svaret på den första frågan.

48. Med hänsyn till mitt förslag till svar på den första tolkningsfrågan, kan svaret på den andra frågan endast vara nekande. Den aktuella verksamheten utgör inte en överföring till allmänheten i den mening som avses i de ovannämnda bestämmelserna, oavsett verksamhetens omfattning och hyrestiden.

49. Det är endast för fullständighetens skull som jag kortfattat kommer att analysera den andra tolkningsfrågan, för det fall domstolen besvarar den första frågan jakande.

50. Enligt fast rättspraxis ska den allmänhet som en överföring är riktad till bestå av ett potentiellt obestämt, men ganska stort antal personer. Det finns således ett visst minimikrav, varför begreppet inte omfattar en alltför liten eller till och med obetydlig krets av berörda personer. Vidare ska de kumulativa effekter som följer av att skyddade verk, inte endast vid samma tillfälle, utan även i följd efter varandra, tillgängliggörs för eventuella mottagare beaktas.[30]

51. Dessa begrepp är naturligtvis vaga och deras tolkning beror i stor utsträckning på omständigheterna i varje enskilt fall. Jag anser dock att när biluthyrningen inte är begränsad till enstaka fall av uthyrning, utan är av stadigvarande karaktär, är antalet på varandra följande kunder tillräckligt stort för att överskrida ett obetydligt antal personer. I synnerhet utgör dessa kunder inte en avgränsad krets av personer som kan liknas vid en privat krets.[31] Omfattningen av en sådan verksamhet, under förutsättning att den är av stadigvarande karaktär, saknar således betydelse för bedömningen av huruvida det föreligger en överföring till allmänheten.

52. Vad gäller biluthyrningens längd, har klagandena i det nationella målet skilt på korttidsuthyrning, som definieras som uthyrning som inte överstiger 29 dagar, och långtidsuthyrning. De har hävdat att efter uthyrning i 30 dagar utgör inte längre bilen en allmän plats, utan ett enskilt utrymme, vilket innebär att radiomottagaren i bilen inte längre utgör en överföring till allmänheten.

29 Fördraget undertecknades den 20 december 1996 i Genève och har godkänts på Europeiska unionens vägnar genom rådets beslut 2000/278/EG av den 16 mars 2000 (EGT L 89, 2000, s. 6).

30 Se, senast, dom av den 14 juni 2017, Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, punkt 41 och där angiven rättspraxis).

31 Se, e contrario, dom av den 15 mars 2012, SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, punkt 95).

53. Domstolen har dock redan slagit fast att det saknar betydelse för bedömningen av om det föreligger en överföring om en plats där överföringen till allmänheten mottas är av privat eller offentlig beskaffenhet. Rätten till överföring till allmänheten skulle annars förlora sin betydelse. [32]

54. Biluthyrningens längd och den efterföljande frågan om bilen är av privat eller offentlig beskaffenhet saknar således betydelse för bedömningen av om det föreligger en överföring till allmänheten.

55. Om domstolen skulle besvara den första tolkningsfrågan jakande, är följaktligen detta svar, liksom ett nekande svar, inte på något sätt beroende av uthyrningsverksamhetens omfattning eller av hyrestiden.

Förslag till avgörande

56. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att EU-domstolen besvarar tolkningsfrågorna från Högsta domstolen (Sverige) på följande sätt:

Artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället och artikel 8.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/115/EG av den 12 december 2006 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter ska tolkas så, att uthyrning av bilar utrustade med radiomottagare inte utgör en överföring till allmänheten i den mening som avses i dessa bestämmelser.

32 Dom av den 7 december 2006, SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, punkterna 50, 51 och 54).